

storske i erindringerne skygger ikke for de oplysninger af mere almen interesse om skolevæsenet og landsbylivet, som bogen giver.

Hertil kommer en række religiøse og filosofiske betragtninger, som gør det muligt at karakterisere Peter Kier som teolog. For den mindre tålmodige læser har dr. Holdt samlet essensen af dette stof i sin fine indledning.

Af teksten og noterne fremgår, at Kier blandt sine mangehånde gøremål også indsendte en værdifuld indberetning til oldsagskommissionen i København, bl. a. med et vers af Elverhøjvisen og tre folkevisemelodier. Man kan kun dele udgiverens ønske om, at denne indberetning engang må blive trykt i sin helhed. Den fortjener det tydeligvis.

H. P. Clausen

Søhistorisk billedbog. (Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg, 1967). 156 upag. sider.

Bogen giver i omkring 150 illustrationer et længdesnit af den danske søfarts historie. Hovedvægten er lagt på tiden ca. 1750–ca. 1850, hvor det snævre søfartshistoriske også er suppleret med billeder fra de danske kolonier, hvortil farten ofte gik. Dampskibsfarten fra o. 1850 til op i mellemkrigstiden forekommer noget stedmoderligt behandlet. I øvrigt er det inden for mulighederne et dækkende udvalg med særdeles gode billeder og korte, vellykkede tekster. Museet selv forestiller sig, at bogen må kunne finde anvendelse i undervisningen; dertil synes den også velegnet; men læreren vil i de fleste tilfælde skulle supplere sin viden en del for at kunne bruge bogen.

Vagn Dybdahl

Henry Bruun: Dansk historisk bibliografi. II. Stats- og kulturforhold fra åndsliv og ud. – III. Danmarks topografi. Sønderjyllands (hertugdømmernes) historie, indre forhold og topografi. (Rosenkilde og Bagger, 1967–1968). 472 og 510 s.

Dr. Henry Bruuns store bibliografi er hermed i udgivelsen nået halvejs i løbet af tre år, jfr. Historie VII, 328. Man må håbe, at omstændighederne vil tillade en hurtigere udgivelse af de følgende bind. Det bliver nemlig tydeligere og tydeligere, at først registreret vil muliggøre en fuldstændig udnyttelse af værket. I den forbindelse kan det anbefales at overveje at medtage et stedregister i det sidste bind, i stedet for som hos »Erichsen & Krarup« og i bibliografien for 1943–47 kun at have forfatter- og titelregistre. Det ønskelige deri følger navnlig af, at bibliografien – i øvrigt efter et ganske rigtigt princip – lader det saglige sejre over det stedlige; dette forklarer også, at topografien i bind III har kunnet afvikles på 300 sider. Selv om man er aldrig så fortrølig med systematikken, vil det vistnok være meget forlangt, at man skal kunne komme på at søge noget om Ribe under »Malerkunst. Enkelte emner«. Det skal indrømmes, at det samme forhold vil gøre sig gældende for en række personers vedkommende. Det turde da også være et spørgsmål, om ikke et personregister vil være at foretrække fremfor et titelregister.

Vagn Dybdahl

Foreløbige arkivregistraturer, ny serie nr. 1. Privatarkiver. Politikerne Andreas Frederik Krieger. (Udgivet af Rigsarkivet, 1969). 48 s.

Med denne registratur over A. F. Kriegers privatarkiv har Rigsar-

kivet foretaget en omlægning af den form, hvori publikationen af registraturer over privatarkiver foregår. Hidtil er registraturerne udsendt i serie nr. 8 af Foreløbige arkivregistraturer, og i denne serie er registreret i alt 8 privatarkiver. Med registraturen over Kriegers arkiv indledes en såkaldt Ny serie, hvori hefterne trykkes i offset i A5-format. Krieger-registraturen er nr. 1 i denne nye serie.

Kriegers arkiv er afleveret til Rigsarkivet ad 8 gange i tiden 1894–1964. Den ældre registratur, der forelå over arkivet, er til udgivelsen revideret af arkivarerne Karen Marie Olsen og Sigurd Rambusch.

H. P. Clausen

Bornholmske kirkebøger. Foreløbige arkivregistraturer. Landsarkivet for Sjælland m. m., 1968). 57 s.

I 1967 indførtes ved et kirkeministerielt cirkulære nye regler for aflevering af kirkebøger. Herefter skal som hidtil kontraministerialbøgerne fra landsognene afleveres 10 år efter, at de er udskrevet, og fra bysognene 30 år efter udskrivningen, og desuden skal nu hovedministerialbøger, der er mere end 100 år gamle, også afleveres.

Samtidig er der af sikkerhedsmæssige grunde truffet den aftale, at hovedministerialbøgerne for tiden efter

1814 for det sjællandske landsarkivs område opbevares i landsarkivet i Viborg, mens landsarkivet for Sjælland modtager hovedbøgerne fra området vest for Størebælt. Kontramini-sterialbøgerne opbevares i de pågældende områders landsarkiver.

Fra 1967 har det sjællandske landsarkiv derefter gennemført en hjemtagning af kirkebøger efter de nye regler. Hjemtagningen sker provstivis, og der foretages en omhyggelig registrering af materialet, før et nyt provstis bøger tages hjem.

Det første resultat af denne ny-registrering foreligger nu i form af en særdeles praktisk registratur over de bornholmske kirkebøger. Det er med denne registratur blevet uhyre let for benytteren at finde frem til netop den kirkebog, der er brug for. Derved lettes ikke alene benyttelsen, men arkivet spares for en del af de overflødige ekspeditioner.

En redegørelse for de administrative forhold og for omlægninger af sognegrænserne ved landsarkivar Harald Jørgensen hjælper sammen med et stedregister yderligere til en hurtig orientering. Hjemtagningen af kirkebøgerne og tilrettelæggelsen af den nye registrering forestås af assistent Villy Christensen, mens kontor-assistent Valborg Jørgensen har udarbejdet selve registraturen.

H. P. Clausen